ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Σεπτεμβρίου 1998

για την ευρωπαϊκή συνεργασία με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

(98/561/ΕΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 126 και 127,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [1],

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών [2],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 189 Γ της συνθήκης [3],

Εκτιμώντας

(1) ότι όλα τα κράτη μέλη έχουν ως στόχο την υψηλού επιπέδου εκπαίδευση και κατάρτιση· ότι ζητείται από την Κοινότητα να συμβάλει σε αυτές τις συνεχείς προσπάθειες, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία·

(2) ότι το Συμβούλιο αναφέρει, στα συμπεράσματά του της 25ης Νοεμβρίου 1991 [4], ότι η βελτίωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί μέριμνα όλων των κρατών μελών και όλων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας· ότι, δεδομένης της ποικιλίας των μεθόδων που χρησιμοποιούνται σε εθνικό επίπεδο, η πείρα που έχει συσσωρευθεί στα κράτη μέλη θα μπορούσε να συμπληρωθεί από την αντίστοιχη ευρωπαϊκή εμπειρία η οποία αποκτάται, ιδίως, στο πλαίσιο πιλοτικών σχεδίων με στόχο την καθιέρωση συνεργασίας σε αυτόν τον τομέα ή την ενίσχυση της υπάρχουσας συνεργασίας·

(3) ότι στις απαντήσεις στο υπόμνημα της Επιτροπής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση υπογραμμίζεται, μεταξύ άλλων, ότι η ποιότητα θα πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς ενώ οι διαφορές μεταξύ ιδρυμάτων πρέπει να περιορίζονται στους στόχους, τις μεθόδους και τη ζήτηση· ότι αντιμετωπίζεται εν γένει θετικά η εισαγωγή αποτελεσματικών και αποδεκτών μεθόδων αξιολόγησης της ποότητας που λαμβάνουν υπόψη τις ευρωπαϊκές και διεθνείς εμπειρίες και τη δυνατότητα συνεργασίας·

(4) ότι μία μελέτη που πραγματοποίησε η Επιτροπή σχετικά με την κατάσταση της διασφάλισης της ποιότητας στα κράτη μέλη έδειξε ότι τα νέα συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας περιλαμβάνουν ορισμένα κοινά στοιχεία· ότι τα δύο πιλοτικά σχέδια που υλοποιήθηκαν στη συνέχεια βασίζονταν σε ένα κοινό κορμό στοιχείων που αντλήθηκαν από τα υφιστάμενα εθνικά συστήματα· ότι τα εν λόγω σχέδια δοκίμασαν επιτυχώς κοινή μέθοδο και απέδειξαν το ζωηρό ενδιαφέρον όλων των οικείων συντελεστών για τη συνέχιση των ανταλλαγών εμπειριών οι οποίες δείχνουν την ποικιλομορφία των εθνικών πρακτικών αξιολόγησης και τη σπουδαιότητα της αξιολόγησης της ποιότητας εν γένει·

(5) ότι, λόγω της μεγάλης ποικιλίας των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Κοινότητα, ο ορισμός του όρου «ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης» που χρησιμοποιείται στην παρούσα σύσταση, περιλαμβάνει όλους τους τύπους ιδρυμάτων που παρέχουν προσόντα ή τίτλους αυτού του επιπέδου, ανεξάρτητα από την ονομασία τους στα κράτη μέλη· ότι αυτός ο ορισμός χρησιμοποιείται στην απόφαση για τη θέσπιση του προγράμματος Σωκράτης·

(6) ότι τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οφείλουν να ανταποκρίνονται στις νέες εκπαιδευτικές και κοινωνικές απαιτήσεις μιας παγκόσμιας «κοινωνίας της γνώσης» και στις εξελίξεις που απορρέουν από αυτές· ότι καταβάλλουν, επομένως, προσπάθειες για να βελτιώσουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά στις υπηρεσίες που παρέχουν, αναλαμβάνοντας, ενδεχομένως, νέες πρωτοβουλίες (είτε μεμονωμένα είτε συνεργαζόμενα στο πλαίσιο ενώσεων στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), με στόχο να ανέλθει η ποιότητα της διδασκαλίας και της μάθησης·

(7) ότι οι τεχνολογικές και οικονομικές αλλαγές, καθώς και οι επιπτώσεις τους στην αγορά εργασίας δημιουργούν νέες προκλήσεις για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ότι, αφενός, οι προκλήσεις που απορρέουν από το άνοιγμα της παγκόσμιας αγοράς και, αφετέρου, η συνεχώς αυξανόμενη συρροή σπουδαστών στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, θέτουν τα κράτη μέλη ενώπιον του έργου της οργάνωσης των συστημάτων τους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των σχέσεων των ιδρυμάτων αυτών με το κράτος και την κοινωνία κατά τρόπον ώστε να τηρούνται τα υφιστάμενα ακαδημαϊκά πρότυπα, οι στόχοι της κατάρτισης, τα ποιοτικά πρότυπα, η

[1] ΕΕ C 19 της 21. 1. 1998, σ. 39.
[2] ΕΕ C 64 της 27. 2. 1998, σ. 63.
[3] Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Νοεμβρίου 1997 (ΕΕ C 371 της 8. 12. 1997, σ. 33), κοινή θέση του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 1998 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Μαΐου 1998 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).
[4] ΕΕ C 321 της 12. 12. 1991, σ. 2.

αυτονομία ή/και η ανεξαρτησία ανάλογα με τις οικείες δομές του κάθε κράτους μέλους των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και η ανάγκη να δίνονται εξηγήσεις και να παρέχονται πληροφορίες στο κοινό·

(8) ότι από τη συζήτηση σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 13ης Φεβρουαρίου 1994 φάνηκε ότι τα συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αμοιβαία αναγνώριση των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων σε κοινοτικό επίπεδο·

(9) ότι το Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής «Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα και απασχόληση», το Λευκό Βιβλίο «Διδασκαλία και μάθηση — προς την κοινωνία της γνώσης» καθώς και το Πράσινο Βιβλίο «Εκπαίδευση, κατάρτιση, έρευνα — τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα» καταδεικνύουν τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας τόσο για την απασχόληση και την οικονομική μεγέθυνση μέσα στην Κοινότητα όσο και για την ανταγωνιστικότητά της σε παγκόσμιο επίπεδο· ότι τα έγγραφα αυτά προβάλλουν το συσχετισμό που υπάρχει μεταξύ, αφενός, της κοινωνικής και πολιτισμικής λειτουργίας της εκαπαίδευσης και της κατάρτισης και, αφετέρου, των οικονομικών τους λειτουργιών και, επομένως, τις πολλές διαστάσεις της έννοιας της ποιότητας· ότι φαίνεται σαφώς πως για τη διακρατική κινητικότητα χρειάζονται εκπαιδευτικά συστήματα που χαρακτηρίζονται από διαφάνεια·

(10) ότι η προαγωγή της κινητικότητας είναι ένας από τους στόχους της κοινοτικής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης· ότι το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής «Εκπαίδευση, κατάρτιση, έρευνα — τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα» διερευνά τα βασικά νομικά, διοικητικά και πρακτικά εμπόδια που συναντούν οι σπουδαστές όταν επιθυμούν να σπουδάσουν σε άλλο κράτος μέλος, προτείνει μέτρα για τη βελτίωση της κινητικότητας και υπογραμμίζει ότι αυτός ο τύπος κινητικότητας είναι ευεργετικός για μια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας που μπορεί να δίνει στους ανθρώπους τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην άμιλλα σε διεθνές επίπεδο και να επωφελούνται από την ελεύθερη κυκλοφορία στην Κοινότητα·

(11) ότι το μέγεθος, η δομή και η χρηματοδότηση των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα κράτη μέλη διαφέρουν και ότι οι στόχοι τους θα εξακολουθήσουν να εξελίσσονται· ότι σε ορισμένα κράτη μέλη το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης περιλαμβάνει πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικού, συχνά, χαρακτήρα, και ότι η έννοια, η εμβέλεια και οι μέθοδοι αξιολόγησης της ποιότητας ορίζονται από κάθε κράτος μέλος και ποικίλλουν και εξελίσσονται ανάλογα με τις περιστάσεις ή/και τις δομές·

(12) τις αποκλειστικές αρμοδιότητες των κρατών μελών όσον αφορά την οργάνωση και τη δομή των συστημάτων τους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των δημοσιονομικών περιορισμών τους, και την αυτονομία ή/και την ανεξαρτησία, ανάλογα με τις οικείες δομές κάθε κράτους μέλους, των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,

Ι. ΣΥΝΙΣΤΑ στα κράτη μέλη:

Α. να υποστηρίξουν και, εάν χρειάζεται, να δημιουργήσουν διαφανή συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας, με στόχο:

— να διαφυλάξουν την ποιότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες που ισχύουν στη χώρα τους, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την ευρωπαϊκή διάσταση και την ταχέως μεταβαλλόμενη παγκόσμια πραγματικότητα,

— να ενθαρρύνουν και να βοηθήσουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να στηρίζονται σε κατάλληλα μέτρα, και ειδικότερα στην αξιολόγηση, για να βελτιώσουν την ποιότητα της διδασκαλίας και της μάθησης καθώς και της κατάρτισης στην έρευνα, άλλο σημαντικό τομέα της αποστολής τους,

— να ενθαρρύνουν τις αμοιβαίες ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με την ποιότητα και την αξιολόγηση της ποιότητας σε κοινοτικό επίπεδο καθώς και τη συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον τομέα αυτό·

Β. να θεμελιώσουν τα συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας στα ακόλουθα στοιχεία, όπως αναλύονται στο παράρτημα:

— αυτονομία ή/και ανεξαρτησία, ανάλογα με τις οικείες δομές κάθε κράτους μέλους, των οργανισμών των υπεύθυνων για την αξιολόγηση της ποιότητας, όσον αφορά την επιλογή των διαδικασιών και μεθόδων,

— προσαρμογή των διαδικασιών και μεθόδων αξιολόγησης της ποιότητας στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στην αποστολή των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, χωρίς να θίγεται η αυτονομία τους, ή/και η ανεξαρτησία τους, ανάλογα με τις οικείες δομές κάθε κράτους μέλους,

— χρησιμοποίηση, σε συνάρτηση με τους στόχους, εσωτερικών ή/και εξωτερικών στοιχείων αξιολόγησης της ποιότητας, προσαρμοσμένων στις διαδικασίες και τις μεθόδους που εφαρμόζονται,

— συμμετοχή των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών ανάλογα με το αντικείμενο της αξιολόγησης,

— δημοσίευση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης σε μορφή κατάλληλη για το κάθε κράτος μέλος·

Γ. να ενθαρρύνουν, εάν χρειάζεται, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα παρακολούθησης·

Δ. να καλέσουν τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να δώσουν ιδιαίτερη σημασία στην ανταλλαγή εμπειριών και στη συνεργασία, σε θέματα αξιολόγησης της ποιότητας, με τα άλλα κράτη μέλη καθώς και με τις διεθνείς οργανώσεις και ενώσεις στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·

Ε. να προωθήσουν τη συνεργασία μεταξύ των αρχών των αρμόδιων για την αξιολόγηση ή τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και να ευνοήσουν τη δικτύωσή τους.

Η συνεργασία αυτή θα μπορούσε να επικεντρωθεί πλήρως ή εν μέρει στις ακόλουθες πτυχές:

α) διευκόλυνση και ανάπτυξη της ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών, ιδίως σχετικά με τις μεθοδολογικές εξελίξεις και τα παραδείγματα ορθής πρακτικής·

β) ανταπόκριση στα αιτήματα των συγκεκριμένων αρχών στα κράτη μέλη για εμπειρογνωμοσύνη και παροχή συμβουλών·

γ) υποστήριξη των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που επιθυμούν να συνεργαστούν σε διακρατική βάση στον τομέα της αξιολόγησης της ποιότητας·

δ) διευκόλυνση των επαφών με διεθνείς εμπειρογνώμονες.

Κατά την εκπλήρωση των στόχων αυτών, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ της αξιολόγησης της ποιότητας και άλλων κοινοτικών δραστηριοτήτων που υπάρχουν ήδη κυρίως στο πλαίσιο των προγραμμάτων Σωκράτης και Leonardo da Vinci καθώς και το κοινοτικό κεκτημένο στον τομέα της αναγνώρισης των προσόντων για επαγγελματικούς σκοπούς.

II. ΣΥΝΙΣΤΑ:

στην Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, και με βάση τα υφιστάμενα προγράμματα και σύμφωνα με τους στόχους και τις συνήθεις ανοικτές και διαφανείς διαδικασίες των προγραμμάτων αυτών, να προωθήσει τη συνεργασία, που αναφέρεται στο σημείο Ι.Ε., μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την αξιολόγηση και τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και να μεριμνήσει ώστε να συμπράξουν στη συνεργασία αυτή οι οργανώσεις και οι ενώσεις ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ευρωπαϊκής αρμοδιότητας που έχουν την απαιτούμενη πείρα στον τομέα της αξιολόγησης και της διασφάλισης της ποιότητας.

III. ΚΑΛΕΙ:

την Επιτροπή να υποβάλλει κάθε τρία χρόνια στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών εκθέσεις για την ανάπτυξη των συστημάτων αξιολόγησης της ποιότητας στα διάφορα κράτη μέλη και για τις δραστηριότητες συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της προόδου που σημειώνεται όσον αφορά την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων.

Βρυξέλλες, 24 Σεπτεμβρίου 1998.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. FARNLEITNER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ενδεικτικά στοιχεία της αξιολόγησης της ποιότητας

Τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω είναι κοινά στα συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας στην Ευρώπη. Τα ευρωπαϊκά πιλοτικά σχέδια για την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κατέδειξαν ότι όλοι οι συντελεστές που δρουν στον τομέα αυτόν μπορούν να επωφεληθούν από την παρατήρηση αυτών των στοιχείων.

Η αυτονομία και/ή η ανεξαρτησία, ανάλογα με τις οικείες δομές κάθε κράτους μέλους, του οργανισμού αξιολόγησης της ποιότητας (όσον αφορά τις διαδικασίες και τις μεθόδους) θα μπορούσε να συμβάλει στην αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αξιολόγησης της ποιότητας και στην αποδοχή των αποτελεσμάτων τους.

Τα κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας συνδέονται στενά με την αποστολή που έχει ανατεθεί σε κάθε ίδρυμα σε σχέση με τις ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας· οι διάφορες διαδικασίες αξιολόγησης πρέπει επομένως να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαιτερότητα του ιδρύματος. Η γνώση των θεσμικών στόχων, στο επίπεδο είτε του ιδρύματος ως συνόλου είτε μιας μόνο μονάδας, είναι από την άποψη αυτή θεμελιώδης.

Οι διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας θα πρέπει να περιλαμβάνουν, κατά γενικό κανόνα, ένα σκέλος εσωτερικού προβληματισμού και ένα εξωτερικό σκέλος που θα βασίζεται στη γνώμη εξωτερικών εμπειρογνωμόνων.

Το σκέλος του εσωτερικού προβληματισμού θα πρέπει να στηρίζεται στη συμμετοχή όλων των συντελεστών, ιδίως του διδακτικού προσωπικού και, ενδεχομένως, του διοικητικού προσωπικού που είναι υπεύθυνο για τον ακαδημαϊκό και επαγγελματικό προσανατολισμό καθώς και των σπουδαστών. Το εξωτερικό σκέλος θα πρέπει να συνίσταται σε μια διαδικασία συνεργασίας, διαβούλευσης και παροχής συμβουλών μεταξύ των εξωτερικών ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων και των συντελεστών του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Σε συνάρτηση με τους στόχους και τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της ποιότητας και ανάλογα με τις δομές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κάθε κράτους μέλους, θα μπορούσαν να εκπροσωπούνται στις ομάδες των εμπειρογνωμόνων οι επαγγελματικές ενώσεις, οι κοινωνικοί εταίροι και οι απόφοιτοι.

Θα ήταν ευκταίο να υπάρξει συμμετοχή ξένων εμπειρογνωμόνων στις διαδικασίες προκειμένου να προωθηθεί η ανταλλαγή εμπειριών που έχουν αποκτηθεί σε άλλες χώρες.

Οι εκθέσεις για τα αποτελέσματα των διαδικασιών αξιολόγησης της ποιότητας θα πρέπει να δημοσιεύονται με την κατάλληλη για κάθε κράτος μέλος μορφή, κατά τρόπο ώστε να συγκροτείται ένα ικανοποιητικό υλικό αναφοράς για τους εταίρους και για την πληφορόρηση των πολιτών γενικά.